

Рабош Ольга,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 014 Середня освіта (Географія),
Житомирський державний університет імені Івана Франка;

науковий керівник: **Костюк Віталій,**
кандидат біологічних наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КРАЄЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ У 8 КЛАСІ

Сучасний світ складний і різноманітний. Географія вчить учнів бачити більше, ніж карти та географічні факти – вона дає їм можливість розглядати світ. Важливо на уроках надати не лише теоретичні знання, але й практичні навички та розуміння актуальності географії у їхньому повсякденному житті. Учнів необхідно навчити бачити зв'язок між тим, що вони вивчають на уроках географії і реальним світом, в якому вони живуть. Використання краєзнавчого матеріалу поглибить розуміння географічних понять та процесів. Наприклад, вивчення фізичного географічного матеріалу, який застосовується прямо до їхнього регіону, дасть побачити клімат чи рельєф більш конкретним та реальним. Учні можуть спостерігати вплив географічних факторів на їхнє оточення, а це зробить навчання більш захоплюючим, змістовним і буде стимулювати інтерес учнів до глибшого вивчення предмету.

Застосування краєзнавчого матеріалу на уроках географії може стати інструментом для покращення розуміння світу, розвитку місцевого патріотизму та формування географічної обізнаності учнів 8 класу. Вивчення предмету має на меті розвивати критичне мислення, аналітичні навички та здатність аналізувати складні географічні процеси. Для цього важливо, щоб учні бачили оточуючий світ, який допоможе учням зрозуміти принципи географічних явищ на практиці, а не лише в теорії.

Одним з головних завдань краєзнавчого матеріалу є допомога школі у навчанні та вихованні будувати навчально-виховну роботу з учнями

так, щоб у них формувався діалектико-матеріалістичний світогляд [1]. Робота з краєзнавчим матеріалом дає учням практичні навички в аналізі карт, географічних даних, екскурсій тощо. Вивчаючи географію на прикладі краєзнавчого матеріалу учні розпочнуть більше цінувати свій рідний край, природні ресурси та культурну спадщину. Це розширить їхнє розуміння важливості збереження природи та культурних цінностей на своїй Батьківщині.

Ключові слова: географія, учні 8 класу, урок географії, краєзнавчий матеріал.

Постановка проблеми. Одним із головних завдань географії є вивчення природних та культурних особливостей регіону. Краєзнавчий матеріал дозволяє збагатити знання учнів про природні та культурні особливості рідного краю. Однак, не завжди вчителі географії використовують краєзнавчий матеріал на уроках, оскільки вони можуть не мати достатньої кількості знань про регіон, в якому працюють, або не знають, як правильно використовувати цей матеріал на уроках.

Аналіз наукових досліджень. Проведені наукові дослідження в Україні підтверджують актуальність використання краєзнавчого матеріалу на уроках географії для підвищення мотивації та результативності навчання учнів 8 класу. Наприклад, наукова праця Л. М. Іванової «Використання краєзнавчих матеріалів на уроках географії» підтверджує, що застосування краєзнавчих матеріалів на уроках географії допомагає підвищити інтерес учнів до предмету та розвивати їх пізнавальну активність [2].

Дослідження О. В. Шелестюк «Використання краєзнавчих матеріалів на уроках географії як засіб формування екологічної культури учнів» показало, що краєзнавчі матеріали на уроках географії допомагають формувати екологічну культуру учнів та збільшують їхню свідомість про вплив людини на природні ресурси [5].

Праця Н. В. Коваленко «Використання краєзнавчих матеріалів на уроках географії як засіб підвищення мотивації до навчання учнів» свідчить про те, що такі матеріали підвищують мотивацію до навчання учнів та збільшують їхню зацікавленість у предметі [3].

Таким чином, проаналізовані наукові дослідження підтверджують актуальність використання краєзнавчого матеріалу на уроках географії

для підвищення мотивації та результативності навчання учнів 8 класу.

Мета статті – дослідити та розкрити актуальність використання краєзнавчого матеріалу на уроках географії у 8 класі для підвищення якості освіти та розширення знань учнів.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі, коли географічні процеси та явища знаходяться на перших сторінках новин, важливо, щоб учні мали глибокі знання про свій регіон. Використання краєзнавчого матеріалу у 8 класі є дуже актуальним, оскільки це дозволяє учням краще зрозуміти географічні процеси та явища, що відбуваються в їх регіоні.

Краєзнавство – це наукова галузь, яка вивчає історію, культуру, географію, етнографію та інші аспекти життя певної території, регіону, краю чи місцевості [1, с. 16].

Вивчення географії допомагає учням пізнати довкілля, а також дізнатися про віддалені та близькі території. Діти усвідомлюють роль людини, її можливості у вирішенні проблем, які виникають у процесі освоєння навколишнього світу. Саме застосування краєзнавчого матеріалу на уроках географії у 8 класі дозволить збагатити знання учнів про природні та культурні особливості рідного краю. Вивчення таких аспектів, як: клімат, рослинність, ґрунти, водні ресурси, геологічна будова, архітектура та історія місцевості, допоможе учням краще вивчити свій регіон.

Під час навчання дітей 8 класу, на уроках географії ми широко використовуємо краєзнавчий матеріал, застосовуючи сучасні підходи навчання такі, як:

- екскурсії – організація виїздів на місця, де можна побачити та дослідити географічні особливості території;
- робота з картами та атласами – дослідження географічної картини світу;
- дослідження місцевих територій – вивчення географії рідного краю, його природних умов, ресурсів, історичних та культурних пам'яток;
- використання інтерактивних технологій – застосування комп'ютерних програм, веб-ресурсів, онлайн карт для глибокого вивчення географії [4].

Крім того, використання краєзнавчого матеріалу може сприяти

формуванню патріотичних почуттів та національної свідомості учнів. Вивчення історії та культури регіону дозволяє збагатити знання про національну ідентичність та розвивати почуття належності до свого народу та краю. Це може зробити уроки географії більш цікавими та захоплюючими для учнів. Вивчення особливостей регіону, в якому вони живуть, може стати для них цікавим дослідженням та допомогти зрозуміти, які фактори впливають на природу та культуру, яка їх оточує.

Висновки. Використання краєзнавчого матеріалу на уроках географії для восьмикласників є актуальним та корисним. Воно сприяє кращому розумінню географічних процесів та явищ, що відбуваються в регіоні, де вони проживають, збагатити знання про природні та культурні особливості рідного краю, сприяти формуванню патріотичних почуттів та національної свідомості, а також зробити уроки географії більш цікавими та захоплюючими для учнів.

Список використаних джерел

1. Бенедюк В. В. Краєзнавство. *Психолого-педагогічні основи краєзнавчої роботи*. Львів: ВАЕ, 2005. 110 с.
2. Іванова Л. М. Використання краєзнавчих матеріалів на уроках географії. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2015. Вип. 2 (23). С. 77-81.
3. Коваленко Н. В. Використання краєзнавчих матеріалів на уроках географії як засіб підвищення мотивації до навчання учнів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2017. Вип. 26. С. 68-73.
4. Литвин В.О. Методика використання краєзнавчого матеріалу на уроках географії та у позакласній роботі. Київ, 2021. 63 с. URL: <http://surl.li/kylut> (дата звернення: 08.09.2023).
5. Шелестюк О. В. Використання краєзнавчих матеріалів на уроках географії як засіб формування екологічної культури учнів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2016. Вип. 3 (2). С. 76-80. URL: <http://surl.li/kyluw> (дата звернення: 09.09.2023).